

Afdeling Strategie en Ontwikkeling
Onderwerp Voorjaarsbrief 2008

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Aan de leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr.	SRed. 1640933
ingek.	30 MEI 2008
class.	-207.51
te beh. door:	SR
kopie gez. aan:	

Wij zijn met het openbaar vervoer bereikbaar, buslijnen 1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Informatie over vertrektijden krijgt u via 0900-92 92

In uw antwoord graag datum en kenmerk vermelden.

Telefoon (050) 367 76 18 Bijlage(n)

Ons kenmerk BD 08.1626764

Datum 21-05-2008 Uw brief van
30 MEI 2008

Uw kenmerk

E-mailadres
bestuursdienst@bsd.groninge
n.nl

Website
www.groningen.nl

Geachte heer, mevrouw,

Op 25 juni vindt uw voorjaarsdebat plaats ter voorbereiding op de gemeentebegroting 2009. Met uw raad is afgesproken dat wij daarvoor de volgende documenten aanbieden:

- de stadsmonitor 2008;
- het financieel meerjarenbeeld;
- de voortgangsrapportage 2008-I;

In de gemeenterekening 2007 en de samenvatting daarvan hebben we u geïnformeerd over de resultaten. In deze brief beschrijven we in hoofdlijnen hoe de stad ervoor staat. Ook geven we een aantal thema's aan die voor we de resterende collegeperiode van belang vinden. Verder gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen uit de stadsmonitor en de eerste voortgangsrapportage en we geven een eerste indicatie van het meerjarenbeeld.

1. De stad staat er goed voor, we hebben veel gedaan

Op veel punten gaat het goed met Groningen. Het aantal werklozen is fors gedaald, de werkgelegenheid neemt weer toe, het bouwen van woningen zit in de lift en de stad is 'schoon, heel en veilig'. We hebben goede resultaten geboekt met het voorkomen van vroegtijdige schooluitval en we laten meer jongeren bewegen door de uitbreiding van projecten als Bslim.

We hebben daar ook hard voor gewerkt. Een project als Groningen@Work werpt zijn vruchten af. Verder faciliteren we de economie de komende jaren met Westpoort en boren we nieuwe kennisnetwerken aan via onze focus op de Noordelijke Ontwikkelingsas. Bovenal hebben we investeringen in een goede bereikbaarheid voor de stad veilig gesteld met de historische beslissing om de tram te laten terugkeren in de stad en met de middelen uit het alternatieve pakket zuiderzeelijn. Naast een winnend ontwerp en een beeldkwaliteitsplan voor de Grote Markt, boeken we voortgang met Meerstad. Op het gebied van sport en cultuur hebben we stappen gezet met het groninger Forum en met het EK onder 21 hebben we onze stad op sportief gebied op de kaart gezet.

Stadgers doen mee in deze stad mede doordat we voortijdig schoolverlaten proberen te voorkomen, onder andere door te zorgen voor goede onderwijsvoorzieningen, zoals de nieuwbouw VMBO Lewenborg. Het stedenbouwkundig plan voor die school is inmiddels vastgesteld. We willen ook dat mensen die het nodig hebben, snel en gemakkelijk gebruik kunnen maken van voorzieningen. Dat maakt meedoen gemakkelijker. De probleemloze overgang van huishoudelijke verzorging naar de Wmo draagt daaraan bij. We sloten een Armoedepact, waarmee we met circa 40 maatschappelijke organisaties op drie fronten (geld, gezondheid en sociale netwerken) werken aan de bestrijding van armoede

We willen de stad zijn die het meeste doet aan duurzaamheid. In 2007 heeft uw raad deze ambities onderschreven met het vaststellen van de duurzaamheidsvisie. We hebben dit verder uitgewerkt in het *Beleidskader duurzaamstestad.groningen.nl* en de *Routekaart Groningen energieneutraal+ 2025*. Onze plannen zijn inmiddels op tal van terreinen in uitvoering. Zo draaien al onze gebouwen voor 100% op groene stroom, beheren we groenzones in de stad met kuddes schapen en geven we subsidie voor groene daken. Verder zijn er in de ecologische structuur drie belangrijke knelpunten opgelost bij de A7 en het Euvelgunmetracé en zijn er ecologische beheerplannen voor het Sterrenbos en Stadspark ontwikkeld. De Groenstructuurvisie is in concept gereed gekomen.

De goede resultaten doen ons ook beseffen dat we alleen dingen voor elkaar krijgen wanneer we nadrukkelijk de samenwerking met anderen zoeken, bijvoorbeeld bij de wijkvernieuwing. Zonder corporaties, bewoners, instellingen en investeerders, komt vernieuwing in de wijken niet op gang. Een creatieve kennisstad worden we alleen wanneer we samen met de kennisinstellingen en het bedrijfsleven werken aan bereikbaarheid, kennisontwikkeling en de marketing van onze stad. We willen onze dienstverlening verder verbeteren, maar zien op dat punt een dringende noodzaak voor nieuwe huisvesting SOZAWe en ook de huisvesting van DSW staat onder druk. In 2007 zijn we begonnen met het verbeteren van onder andere de informatievoorziening vanuit en tussen diensten, college en raad, via de 'veranderagenda'.

2. Wat vraagt om extra aandacht?

Een groep stadgers profiteert niet- of onvoldoende van de economische vooruitgang: langdurig werklozen, mensen met een laag inkomen, mensen die – om wat voor reden dan ook- het hoofd nog maar net boven het water kunnen houden. Het gaat hier om mensen die in de brede zin van het woord, onvoldoende kunnen meedoen. Dus ook mensen met een beperking of bijvoorbeeld onderwijsachterstanden. Vanuit dat oogpunt vinden wij dat onze onderwijsvoorzieningen niet op het door ons gewenste niveau zijn. Goede onderwijshuisvesting draagt bij aan het motiveren van mensen om kansen te creëren en te pakken.

We zeiden het al; de stad ligt er zeker zo goed bij door het werk van anderen, onze partners, bewoners, werkgevers, etcetera. Het werken met anderen vraagt ook wat van ons als bestuurders en van onze organisatie: een open houding, luisteren naar- en

First paragraph of handwritten text, starting with a capital letter.

Second paragraph of handwritten text, continuing the narrative.

Third paragraph of handwritten text, providing further details.

Handwritten section header or title for the next part of the document.

Fourth paragraph of handwritten text, following the section header.

Fifth paragraph of handwritten text, concluding the page.

rekening houden met de belangen van een ander, weten wat er speelt, adequate en transparante besluitvorming; kortom een betrokken bestuur. Wij willen onze organisatie in staat stellen vanuit deze betrokkenheid te werken. Om die samenwerking met anderen te ondersteunen moeten we blijven investeren in onze organisatie, (administratieve) processen, dienstverlening, communicatie en in de mensen zelf. We willen dat onze organisatie een goede afspiegeling van de samenleving is. Tegen de achtergrond van de vergrijzing in ons 'bedrijf' en een toekomstige krappe arbeidsmarkt, zullen we ons uiterste best moeten doen om een aantrekkelijke werkgever te zijn.

3. Focus komende jaren

Onze tweede termijn willen we verder gebruiken om af te maken waar we aan begonnen zijn. We hebben al veel van de afspraken uit ons collegeprogramma in gang gezet. Er zijn veel grote projecten gerealiseerd, in uitvoering of op z'n minst verder gekomen in de planontwikkeling. Met het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn krijgen grote investeringsprojecten zoals de Zuidelijke Ringweg, Kolibri, het stationsgebied en de Grote Markt (sneller) perspectief op realisatie. Ook kunnen we verder investeren in onze kenniseconomie. De ontwikkeling van de kennisinstututen is essentieel voor onze stad en kent een belangrijke internationale discussie. Dat is een enorme impuls voor de economische ontwikkeling. De komende twee jaar zal een groot deel van het pakket uitvoeringsgereed gemaakt moeten worden. Dit zal veel van onze organisatie vragen.

De komende twee jaren willen we de bovengenoemde stadjes, die nu onvoldoende participeren, meer kansen bieden om mee te profiteren van de positieve ontwikkelingen. Dat willen we onder andere doen via voldoende en goede onderwijshuisvesting en het gericht inzetten van het Wmo-instrumentarium. Zoals we in ons collegeprogramma al hebben aangegeven: we willen dat iederéén mee doet.

Op het terrein van duurzaamheid gebruiken we de resterende periode om het geformuleerde programma in projecten te verankeren. We willen laten zien dat duurzaamheid ons ernst is en dat het integraal onderdeel vormt van al ons werk. We willen samen met de corporaties onderzoeken of het mogelijk is in de sociale woningvoorraad energie te besparen, waardoor de energiekosten van mensen met een beperkt inkomen verlaagd worden.

Een leidend principe binnen ons collegeprogramma is dat we de basis op orde willen hebben. Op een aantal terreinen (onderhoud, sport, financiën) hebben we dat al gedaan. Wij hebben, zoals gezegd, een fors investeringsprogramma op de rails staan. Om die investeringen zonder al te grote risico's te kunnen dragen zullen we voor voldoende reserves moeten zorgen. Op dit moment is onze reserve grondzaken niet op het benodigde niveau. Verder werken we hard aan de realisatie van Meerstad. Samen met Slochteren zullen we investeren in een aantrekkelijk voorzieningenniveau. Tot slot hebben we uw raad onlangs gemeld dat de huisvesting van één van onze diensten niet meer voldoet. Nieuwe huisvesting voor de dienst

Sociale Zaken en Werkgelegenheid is onvermijdelijk. Ook hiervoor zullen we de kosten moeten dragen.

4. de ontwikkeling van de stad

De resultaten van de stadsmonitor geven een beeld hoe de stad er voor staat op de gestelde doelen. Hieronder geven we de belangrijkste resultaten weer. Voor een uitgebreide rapportage verwijzen we naar de stadsmonitor zelf. Wij gebruiken deze resultaten bij de voorbereiding van de gemeentebegroting.

Aantal werkzoekenden fors gedaald, meer mensen aan het werk

De werkloosheid is fors gedaald (onder jongeren zelfs vrij spectaculair) en het aantal banen nam sterk toe, vooral in de kansrijke clusters. Wat de banengroei betreft lopen we weer in de pas met de groei in de rest van Nederland.

We lopen in, maar nog steeds is de werkloosheid hier hoger dan gemiddeld. Ook zien we dat met name de langdurige werkloosheid (> 3 jaar) sinds 2004 eigenlijk niet meer is gedaald en min of meer constant blijft. Deze groep profiteert niet automatisch van de aantrekkende economie.

Meer dan 1000 woningen

De stad groeit door. In 2007 zijn er voor het eerst sinds jaren meer dan 1000 woningen gebouwd en het gaat goed in de wijkvernieuwingswijken. Vooral in die gebieden waar de wijkvernieuwing al gaande is, zijn de ontwikkelingen positief. Het aantal gezinnen dat vertrok naar de regio, is nog steeds groter dan het aantal gezinnen dat zich vanuit de regio in de stad vestigden.

Een aantal wijken loopt -ondanks vooruitgang in de wijk zelf - achter bij het stedelijk gemiddelde. Het gaat dan vooral om de zogenaamde Vogelaarwijken- de Hoogte en de Korrewegwijk/Indische buurt- blijven achter op het stedelijk gemiddelde. Overlast, woonomgeving, sociale cohesie vragen in deze wijken om gerichte verbeterplannen.

Duurzaamheid en leefomgeving

De kwaliteit van het onderhoud is in de afgelopen jaren - mede door de inzet van extra middelen - geleidelijk gestegen naar het huidige niveau. Gemiddeld genomen voldoen we hiermee vanaf 2006 aan de beoogde kwaliteit van de openbare ruimte.

Het onderhoud van een aantal onderdelen, zoals bijvoorbeeld de oeverbeschoeiingen, staat wel onder druk staat. We zijn daarom vanaf 2007 bezig met het wegwerken van achterstallig onderhoud en veiligheidsrisico's bij de oevers in de stad.

De luchtkwaliteit in onze stad is goed te noemen. Met ons klimaatplan liggen we op koers en we hebben onze duurzaamheidsdoelstellingen in concrete plannen vertaald.

Een bruisende (binnen)stad

Ook in 2007 bruisde de stad op cultureel en sportief gebied. Het aantal binnenstadsbezoekers daalde dit jaar licht, maar de miljoenen bezoekers geven gemiddeld steeds meer uit. Belangrijk is dat de omzet met name is toegenomen door bezoekers van buiten de stad. Verder blijft het gebruik van de citybus groeien.

Noorderslag/Eurosonic, het Bevrijdingsfestival, *New Attraction*, Noorderlicht, Noorderzon, het Filmfestival en het Jonge Hartenfestival trokken opnieuw een groot en divers publiek. In 2007 bezochten meer mensen het Groninger museum dan in 2006. Het Nederlands Elftal won in de Euroborg de finale van de EK<21 en kwalificeerde zich voor de Olympische Spelen van Beijing. Hiermee hebben we onszelf in 2007 ook op sportief gebied op de kaart gezet.

Niet iedereen doet mee

Het gaat goed met de stad, maar dat geldt niet voor alle stadjes. Het aantal langdurig werklozen en mensen met een laag inkomen is gestegen.

Ook worden de Groningers te zwaar. Dat begint vaak op jonge leeftijd. Risicogedrag met betrekking tot gezondheid concentreert zich vooral in groepen en wijken met sociaal-economische achterstanden.

Positief is dat we onder allochtonen een daling zien in het aantal schoolverlaters.

Ook de werkloosheid binnen deze groep is dalende. Daarentegen zullen we extra aandacht moeten geven aan de inburgering. Slechts de helft van het aantal inburgeraars behaalt het gewenste uitstroomniveau.

5. De ontwikkeling van het Financieel Meerjarenbeeld

Het meerjarenbeeld dat we u hier presenteren geeft een eerste indicatie van de verwachte financiële ontwikkelingen in de komende jaren. Er is nog een aantal onzekerheden. De meicirculaire van het Rijk hebben we nog niet ontvangen en de rente-effecten zijn nog voorlopig. Daarnaast is er nog onzekerheid over de tariefstijging van de OZB die we van het rijk mogen hanteren.

De accessen van het gemeentefonds zijn inmiddels wel bekendgemaakt en verwerkt in het financieel meerjarenbeeld.

Het meerjarenbeeld in de begroting 2008 zag er als volgt uit:

	2007	2008	2009	2010	2011
Saldo meerjarenbeeld begroting 2008	4.812	1.394	-2.535	-3.671	-6.556

Dit meerjarenbeeld was sluitend gemaakt met een bijdrage uit het rekeningresultaat 2006 en de beschikbare ruimte uit 2007. Hiermee sloot de periode 2007-2010 op een saldo van nul. Met ingang van 2011 zou er een tekort van 6,5 miljoen euro zijn.

De actualisatie van de meerjarenraming ten opzichte van de begroting 2008 laat een negatiever beeld zien:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Saldo actueel meerjarenbeeld	4.812	1.394	-4.130	-6.046	-10.824	-17.069

Dit levert over de jaren 2009 en 2010 een extra tekort van 4,0 miljoen euro op. Dit tekort wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de actualisatie van de nominale ontwikkelingen.

Het uitgangspunt blijft een sluitend meerjarenbeeld in de periode tot en met 2010. Daarbij kijken we wel naar het structurele tekort na 2010. Om het meerjarenbeeld tot en met 2010 sluitend te maken hebben we dus 4 miljoen euro nodig. Dit gaat ten koste van de ruimte voor nieuw beleid bij de begroting 2009. We vinden een incidentele dekking vooralsnog verantwoord vanwege het indicatieve karakter van dit meerjarenbeeld.

Het tekort vanaf 2011 bepaalt de noodzaak voor een nieuwe bezuinigingsronde. Dat tekort is toegenomen ten opzichte van de begroting 2008. Wanneer we door het rijk worden beperkt in het bepalen van de tariefstijging van de OZB wordt het tekort nog groter.

Bij de gemeentebegroting 2009 verwachten we een betrouwbaarder beeld te kunnen geven van het structurele tekort. We komen dan ook terug op de noodzaak van een nieuwe bezuinigingsronde.

De OZB laten we stijgen met de nominale ontwikkelingen. Dat is voor 2009 5,1% en daarmee is in het financieel meerjarenbeeld rekening gehouden. Daar bovenop komt de stijging van 3,5%, die is vastgesteld om knelpunten in de sport te kunnen bekostigen. Bij de begroting 2009 gaan we vooralsnog uit van een stijging van 8,6%. Dat is een forse stijging en daarom zullen wij u bij de begroting 2009 een aantal scenario's voorleggen die ook leiden tot een lagere stijging van de OZB.

Het nu voorliggend financieel meerjarenbeeld wordt geactualiseerd, nadat de effecten van de ontwikkeling van de algemene uitkering en de definitieve rente-effecten bekend zijn. Voor een volledige toelichting wordt verwezen naar bijgaand Financieel Meerjarenbeeld 2009 – 2012.

3. Voortgangsrapportage 2008-I.

De Voortgangsrapportage rapporteert over de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2008 na drie maanden en is samengesteld op basis van de tussentijdse rapportages van de diensten.

Wij verwachten over 2008 een positief resultaat van 1,5 miljoen euro, gespecificeerd als volgt:

Concernresultaat	2,2
Dienstresultaat	-4,2
Bijzonder resultaat	3,5
Totaal	1,5

Het concernresultaat wordt grotendeels veroorzaakt door het hogere dividend op de aandelen Essent dan begroot, een nadeel op de algemene uitkering en voordelen op een aantal slotcalculaties.

Het negatieve dienstresultaat is voornamelijk het gevolg van nadelen bij de dienst SOZAWE op met name het budget WWB-inkomen. Het bijzonder resultaat ontstaat met name door een voordeel op de WMO en de meeropbrengst van de bouwleges.

In de Voortgangsrapportage I is het, gezien het tijdstip, lastig om een betrouwbare jaarprognose af te geven. Wel is vooruitlopend op het plan van aanpak versterking begrotingsbeheer kritisch gekeken naar de vrijval van nieuw beleid inclusief de voorgenomen bestedingen uit de stadsmeierrechten. Daarnaast is in de Voortgangsrapportage 2008-I er rekening mee gehouden dat die vrijval wordt toegevoegd aan de reserves.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester.

De secretaris.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. van der...'.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'B. van der...'.